

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Stortinget
Utenriks- og forsvarskomiteen
v/leder Ine Eriksen Søreide
0026 Oslo

Oslo, 18. februar 2022

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:72 S (2021-2022) – representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Jeg viser til Dokument 8:72 S (2021-2022), hvor det foreslås at regjeringen tar initiativ til å gjennomføre en evaluering i egnet form av Norges bidrag i anti-ISIL-koalisjonen.

Norge besluttet i 2014 å delta i Den globale koalisjonen for å bekjempe terrorgruppen ISIL. Den USA-ledede koalisjonen har solid og tverrregional oppslutning og teller i dag 83 partnere, herunder land i Midtøsten, fra Afrika og Sentral-Asia, en rekke europeiske land, Canada, Australia og USA, og regionale organisasjoner. Den militære innsatsen gjennom koalisjonen har bidratt til at ISIL i dag ikke lenger kontrollerer territorium i Syria og i Irak.

Dette betyr imidlertid ikke at terrorgruppen er nedkjempet. ISIL har fremdeles både vilje og kapasitet til å planlegge og gjennomføre terrorangrep i Irak og i Syria. I tillegg får ISIL-inspirerte grupperinger stadig større fotfeste også utenfor de opprinnelige kjerneområdene i Syria og Irak, både i Afrika og i Sentral-Asia, som i Afghanistan. Anti-ISIL-koalisjonen fokuserer ikke på militær innsats mot disse gruppene, men ser særlig på hvordan man kan trekke på de erfaringene man har gjort seg i de øvrige sivile arbeidssporene i kampen mot ISIL i Irak og Syria.

Norges innsats i anti-ISIL-koalisjonen er bredere enn den militære innsatsen gjennom OIR (Operation Inherent Resolve). Innsatsen mot ISIL foregår langs flere spor, herunder stabiliseringsinnsats, og gjennom koalisjonens arbeidsgrupper med fokus på finansieringsstrømmer, fremmedkrigere og kommunikasjon. Norge deltar på flere av

disse områdene. Den militære innsatsen er altså kun ett av verktøyene i denne viktige, og pågående, kampen mot ISIL.

Norge har siden 2014 bidratt til OIR i Irak med stabsoffiserer, trenings- og rådgivningsstyrker, og innen sanitet. I 2022 er Norges bidrag til OIR innen vakt- og sikring av Ain Al-Asad-basen i Anbar-provinsen. Dette bidraget understøttes av et mindre logistikkbidrag basert i Jordan. Beslutningen knyttet til det militære bidraget er i henhold til vanlig praksis forankret i Stortinget. Norge bidrar siden 2021 også med et mindre antall stabsoffiserer i NATO Mission Irak (NMI). Bidraget til NMI er, på samme måte som OIR i Irak basert på invitasjon fra irakiske myndigheter, og bistår med opplæring av lokale sikkerhetsstyrker slik at de selv skal settes i stand til å ivareta egen sikkerhet.

Norge deltok i perioden 2016-2017 i militære aksjoner mot ISIL i Syria. Det folkerettslige grunnlaget for norsk militær maktanvendelse mot ISIL på syrisk territorium var basert på kollektivt selvforsvar av Irak i samsvar med FN-paktens artikkel 51, og understøttet av FNs sikkerhetsrådsresolusjon 2249 fra 2015. Vurderingen var basert på at Irak var under væpnet angrep fra ISIL, med utgangspunkt i ISILs territorielle kontroll over deler av Syria. I Irak har vi hele tiden operert på grunnlag av invitasjon fra irakiske myndigheter. I tillegg har Norge egen avtale med Irak om norske styrkers tilstedeværelse (SOFA).

Norge bidrar sammen med flere partnerland til den omfattende *stabiliseringsinnsatsen* i både Syria og i Irak. I Irak er dette en viktig del av arbeidet for å sikre at stedlige offentlige myndigheter ivaretar grunnleggende tjenester som helsehjelp, infrastruktur og skolegang i de områdene hvor ISIL tidligere hadde kontroll. I Syria bidrar Norge med stabiliseringsmidler, bl.a. til minerydding, sykehus og til øvrige tiltak for å bedre situasjonen for befolkningen.

I tillegg til innsatsen gjennom anti-ISIL-koalisjonen yter Norge omfattende *humanitær bistand* til Irak og til Syria-krisen. Gjennom vår rolle som pennefører for Syria i FNs sikkerhetsråd arbeider vi aktivt for humanitær tilgang slik at den humanitære bistanden når fram til befolkningen. Fra norsk side støtter vi aktivt opp om arbeidet for en inkluderende politisk løsning i Syria, både i FNs sikkerhetsråd, gjennom vår støtte til FNs Syria-utsending og øvrig innsats for at den politiske prosessen i Syria skal komme inn på et konstruktivt spor. Mangelen på en politisk løsning på Syria-krisen og de ustabile forholdene både i Syria og Irak gjør det mulig for ISIL å fortsette å operere fra disse områdene, og være kilde til spredning av ISIL til nye områder.

Vurdering:

Den norske innsatsen i anti-ISIL-koalisjonen har vært og fortsetter å være både riktig og viktig. Som vist over er innsatsen i koalisjonen i dag tilpasset at ISIL er territorielt nedkjempet, men fortsatt utgjør en trussel. Samtidig som Norge fortsetter med et mindre bidrag til OIR, er mye av fokus og ressurser i koalisjonen i dag i stor grad viet det sivile sporet.

Det har tidligere blitt gjennomført to større gjennomganger av norsk deltakelse i militære operasjoner. Både Libya- og Afghanistan-utvalgets rapporter har vært gjenstand for påfølgende debatt og stortingsbehandling. Jeg anser det som positivt at det er interesse for norsk deltakelse i anti-ISIL-koalisjonens aktiviteter i Syria og i Irak, og jeg er tilhenger av åpenhet rundt disse spørsmålene. Når det gjelder det folkerettslige grunnlaget for norske bidrag i kampen mot ISIL i Syria ble det gjennomført en grundig vurdering av dette da det var aktuelt. Det ble også lagt stor vekt på offentlig innsyn i disse folkerettslige vurderingene. Det er på denne bakgrunn ikke riktig å vise til «regjeringens kontroversielle tolkning av folkeretten».

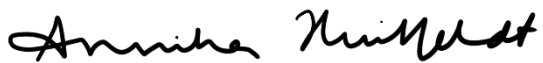
Dette var bakgrunnen for at UD offentliggjorde to utredninger utarbeidet av utenriksdepartementets rettsavdeling. Videre har Stortinget vært holdt løpende orientert om den norske innsatsen i kampanjen, inkludert flere orienteringer både i åpent storting og i Utenriks- og forsvarskomiteén. Flere av disse orienteringene har dreid seg nettopp om forhold som Representantforslag 72 S bruker som begrunnelse, inkludert innsatsens folkerettslige grunnlag, forsvarrets samarbeid med lokale grupper og situasjonen i Irak i kjølvannet av angrepet mot general Soleimani 3. januar 2020.

I Afghanistan deltok Norge i en omfattende og langsiktig NATO-operasjon hvor nær 10.000 norske soldater deltok i løpet av de 20 årene operasjonen varte. De norske bidragene til OIR har vært av langt mindre omfang. Norsk deltagelse i Irak har hatt avgrenset geografisk omfang, og har vært basert på nitidig innsamlet informasjon som forutsetning for operasjoner. Jeg mener derfor det er rimelig at Stortinget tar stilling til om den militære delen av innsatsen i anti-ISIL-koalisjonen, som representantforslaget fokuserer på, faktisk er over terskelen for hvilke operasjoner som det skal gjennomføres en evaluering av. Jeg ser argumenter for at en slik evaluering kan gjennomføres.

Det bør da i tilfelle tas stilling til når en eventuell gjennomgang av innsatsen i anti-ISIL-koalisjonen faktisk bør komme. Etter mitt syn kan det uansett være fornuftig å vente med å vurdere dette til noe nærmere avslutningen av den norske militære innsatsen.

For øvrig mener jeg at forslagsstillerens premiss om manglende åpenhet om Norges deltakelse i anti-ISIL-koalisjonen og forankring i folkeretten ikke er riktig. Dette premisset gir derfor ikke noe selvstendig grunnlag for en gjennomgang.

Med vennlig hilsen

Anniken Huitfeldt